

י. נהוראי - עורך דין
רח מדבר סיני 16 ירושלים

טלפקס: 02-5817822 נייד- 0543008760

26-9-2017

לכבוד	לכבוד
מר נפתלי בנט	מר שמואל אבואב
שר החינוך,	מנכ"ל משרד החינוך,
באמצעות פקס: 02-5602246	באמצעות פקס: 02-5602336

הנדון: תכנית הלימודים "תרבות יהודית ישראלית" – פגיעה בזכות לחופש מדת

בשם מרשי, הפורום החילוני, הנני לפנות אליך כדלקמן:

1. בהמשך למכתבי (התראה לפני נקיטה בהליכים) מתאריך ה 5 בספטמבר, 2017, ואשר עדיין לא נענה על ידכם, מבקש מרשי להביא לידיעתכם את העובדות הבאות.
2. תכנית הלימודים "תרבות יהודית ישראלית", אשר הוריתם על הכנסתה כחלק מלימודי הליבה בבתי הספר הממלכתיים החילוניים, פוגעת בזכות המובנית של תלמידי בתי הספר לזכות מחופש מדת.
3. יצוין כי התכנית האמורה מוכנסת לבתי הספר הממלכתיים במצב שבו כבר חשופים התלמידים להדתה באופנים שונים, וביניהם עידוד עמותות דתיות להעביר שיעורי העשרה, הכנסת תוכן דתי לספרי הלימוד במקצועות השונים – משפה ומולדת ועד מתמטיקה ומדעים, וקיום פעילויות בית ספריות בעלות אופי דתי (שרבות מהן מאורגנות על ידי העמותות הדתיות שהוזכרו קודם לכן). מרשי שומר על זכותו לטעון שכל מופעי ההדתה האמורים פוגעים בזכות התלמידים לחופש מדת.
4. במכתבי הראשון כבר העלה מרשי את הבעייתיות בתכנים כפי שהם מוצגים בתכנית דהיום, לפיהן בין היתר, התלמידים אינם זוכים לפרספקטיבה חילונית, הבוחנת את התרבות היהודית בקונטקסט תרבות העולם, או כזו המטילה ספק באמיתות האמונה או בהגיון שבביצוע מצוות דתיות. יודגש שהיות התכנית מיועדת גם לתלמידים בכיתות הנמוכות מחריפה את טענת מרשי: תלמיד בית ספר יסודי הלומד החל מכיתה א' על חשיבות התפילות והמנהגים הדתיים, על כך שמנהגים אלו נגזרו מצווי האל, ואפילו ערכים נעלים כשמירת הסביבה מבוססים על הוראה אלוהית, שהעולם נברא על ידי האל ושמעמד הר סיני היה אירוע היסטורי, אין בידיו כלים לסתור את המסרים הללו, ובכך הוא מוכווון לאימוץ תפישת עולם דתית-אמונית ולקיום אורח חיים דתי. פעילות זו פוגעת בזכות לחופש מדת של תלמידים אלו.
5. חומרה יתרה מייחס מרשי לפעילותכם נוכח העובדה כי משרדכם, האמון על חינוכם של ילדי וילדות בית ישראל, ועל עתידם, פועל בצורה זו להחדרת תכנים אמוניים, לילדים קטנים וללא הצעת תיווך ביקורתי ראוי, שאינם עולים בקנה אחד עם אורח החיים החילוני של הקהילה אותה אמורה המערכת לשרת.

6. העובדה כי הנכם מנצלים לכאורה את הכח שהופקד בידכם בבניית עתידם של הילדים, ומכוונים אותם לפתח אמונות ולעשות פעולות שנוגדות את תפיסת עולמם החילונית של הוריהם, זאת תוך יצירת אקלים המכשיר את הקרקע, ובין היתר מאפשר לגורמים השונים, המתווכים את החינוך הערכי לתלמידי בית הספר הממלכתי, לעסוק בפעילויות שיש בהן משום כפייה דתית ואף נסיונות הנתפסים כהחזרה בתשובה, הינה חמורה ביותר, ועולה כדי חשד לכאורה להפרת אמונים.
7. בעניין זה כבר נקבע בבג"צ מס' 3872/93 מיטראל בע"מ נגד ראש הממשלה ושר הדתות, מר יצחק רבין כי:
- " עקרון על - שמקורו בשלטון החוק (במובנו המהותי) ובהלכה שיצאה מלפני בתי המשפט - הוא שלאזרח ולתושב שמורים גם חופש הדת גם החופש מדת.
- " מעקרון העל של חופש הדת והחופש מדת תיגזר הלכה, כי אין כופים מצוות דת על מי שאינם שומרי מצוות ועל מי שאינם רוצים בקיום מצוות דת; אין כופים - לא במישרין ולא בעקיפין - אלא על-פי דבר המחוקק הראשי, הוא הכנסת.
- " סמכות הכפייה, לא זו בלבד שחייבת היא להיקבע בחקיקה ראשית, אלא שקביעתה חייבת לבוא באורח ספציפי ומפורשת, ולמצער - מכללא מחויבת החקיקה, כפירוש נדרש מאליו".
- "האינטרס שקנו שומרי מצוות משקלו הוא רב-עד-מכריע בביתם פנימה, וכל עוד מבקשים הם דבר לעצמם. ככל שירחקו מביתם ויקרבו אל רשות הרבים - או אל רשות היחיד של הזולת - או ככל שיבקשו לשלול דבר מן הזולת, כן ייחלש כוחו של אותו אינטרס, והרי כנגדו יעמדו אינטרסים של הזולת, ברשות הרבים או ברשות היחיד שלו".
8. לפיכך, פעילותכם עומדת בניגוד מוחלט לפסיקה ולהלכה הקיימת, ולזכות הבסיסית של כל תלמיד ותלמידה לזכות מחופש מדת.
9. ככל שתחפצו להורות על הכנסת התכנית תרבות יהודית ישראלית למערכת החינוך הממלכתית חילונית, הרי שעליכם לעשות זאת בחקיקה ראשית, ספציפית ומפורשת.

בכבוד רב

יאיר נהוראי, עו"ד